

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Lucie Růžičková
advokát
IČO 631 23 606
Jana Růžičky 1165/2a
148 00 Praha 4

Instituce

Česká pojišťovna a.s.
IČO 452 72 956
Spálená 75/16
110 00 Praha 1

Zástupce

Mgr. Robert Němec, LL.M.
advokát
IČO 662 41 821
Jáchymova 26/2
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/1161/2017 - 23

Praha 28. 2. 2019

Nález

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 13. 11. 2017 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o určení neplatnosti pojistné smlouvy č. ■ ze dne 30. 9. 2010 a zaplacení částky ve výši rozdílu mezi uhrazeným pojistným a částkou 48.346 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p.a. z částky 54.554 Kč ode dne marného uplynutí lhůty k plnění podle výzvy ze dne 18. 7. 2017 do zaplacení (původní návrh o vydání bezdůvodného obohacení ve výši 54.554 Kč s příslušenstvím upřesněn podáním ze dne 31. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1161/2017 - 20), takto:

- I. **Určuje se, že pojistná smlouva č. ■, kterou dne 30. 9. 2010 uzavřeli navrhovatel, ■, a instituce, Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956, se sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1, je od počátku neplatná.**
- II. **Instituce, Česká pojišťovna a.s., je povinna navrhovateli, ■, zaplatit částku ve výši 88.200 Kč (slovy osmdesát osm tisíc dvě stě korun českých) s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 54.554 Kč (slovy padesát čtyři tisíc pět set padesát čtyři korun českých) od 23. 8. 2017 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci nálezu.**
- III. **Návrh navrhovatele, ■, se ve zbývajících částech podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**
- IV. **Instituce, Česká pojišťovna a.s., je povinna zaplatit sankci podle § 17a zákona o finančním arbitrovi ve výši 15.000 Kč (slovy patnáct tisíc korun českých) na účet Kanceláře finančního arbitra, č. ú. 19-3520001/0710, vedený u České národní banky, var. symbol 11612017, konst. symbol 558, a to do 15 dnů od právní moci nálezu.**

Odůvodnění:

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá určení neplatnosti pojistné smlouvy, kterou uzavřel s Institucí, pro rozpor pojistné smlouvy se zákonem a neurčitost pojistné smlouvy, a vydání bezdůvodného obohacení se zákonným úrokem z prodlení.

Finanční arbitr zjistil, že dne 30. 9. 2010 uzavřel Navrhovatel s Institucí pojistnou smlouvu č. ■ označenou jako *Životní pojištění PROFI Invest*, s počátkem pojištění dne 1. 11. 2010 a pojistnou dobou 32 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití s garantovanou pojistnou částkou pro případ smrti ve výši 10.000 Kč, s měsíčním běžným pojistným ve výši 1.100 Kč (dále jen „Pojistná smlouva“).

Finanční arbitr zjistil, že Pojistná smlouva obsahuje prohlášení pojistníka, že „[j]ako pojistník potvrzují, že jsem při uzavření pojistné smlouvy převzal(a) ŽP-VPP-DIM-0001 a ŽP-DPP-DIM-0001 pro sjednaná pojištění a byl(a) s nimi seznámen(a)“. Finanční arbitr nezjistil, že by se součástí Pojistné smlouvy nestaly Všeobecné pojistné podmínky pro životní pojištění ve verzi ŽP-VPP-DIM-0001 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky“) a Doplnkové pojistné podmínky životního pojištění ve verzi ŽP-DPP-DIM-0001 (dále jen „Doplnkové pojistné podmínky“).

Pojistná smlouva je smlouvou, ve které se sjednává pojištění pro případ smrti nebo dožití, tedy smlouvou o životním pojištění ve smyslu § 54 odst. 1 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), resp. ve znění účinném ke dni uzavření Pojistné smlouvy.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel Pojistnou smlouvu neuzavřel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak ho definují hmotněprávní předpisy. Finanční arbitr tedy pro účely tohoto řízení považuje Navrhovatele za spotřebitele, který může být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr z obchodního rejstříku zjistil, že Instituce je pojišťovnou a podle Pojistné smlouvy i pojistitelem, může tedy být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je finanční arbitr příslušný, protože se jedná o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem při distribuci životního pojištění nebo při výkonu práv a plnění povinností ze životního pojištění ve smyslu ustanovení § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českých soudů.

2 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že Pojistnou smlouvu uzavřel prostřednictvím společnosti OVB Allfinanz, a.s., IČO 48040410, se sídlem Baarova 1026/2, 140 00 Praha (dále jen „Pojišťovací zprostředkovatel“), zastoupené podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem.

Navrhovatel namítá neplatnost Pojistné smlouvy pro neurčitost ve smyslu § 37 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění ke dni uzavření Pojistné smlouvy (dále jen „starý občanský zákoník“) z důvodu chybějících podstatných náležitostí, konkrétně rozsahu pojistného plnění a způsobu, jakým se bude oprávněná osoba podílet na výnosech pojistitele. Neurčitost rozsahu pojistného plnění je způsobena neurčitostí pojmů pojistné, běžné pojistné a rizikové pojistné, dále neurčitostí pojmu kapitálová hodnota a neurčitostí nákladů a poplatků. V textu Všeobecných a Doplnkových pojistných podmínek jsou nesystematicky používány pojmy pojistné, běžné pojistné a rizikové pojistné, takže nelze dostatečně vyložit všechna ustanovení, ve kterých se uvedené pojmy vyskytují. Navrhovatel odkazuje na bod 2.5 Doplnkových pojistných podmínek, podle kterého se k 1. dni každého zúčtovacího období snižuje kapitálová hodnota o rizikové pojistné za základní pojištění, počáteční a správní náklady a poplatky. Z Pojistné smlouvy však nelze určit ani výši rizikového pojistného, ani výši správních a počátečních nákladů, a proto není možné určit ani částku, o kterou se pravidelně snižuje kapitálová hodnota pojištění. Navrhovatel tvrdí, že

Instituce systematicky nesdělovala informace o poplatcích ani na obchodních místech ani na internetových stránkách Instituce. Protože kapitálová hodnota pojištění přímo ovlivňuje rozsah pojistného plnění, je zřejmé, že rozsah pojistného plnění byl sjednán neurčitě.

Navrhovatel argumentuje, že když Instituce alokuje část pojistného do kapitálové hodnoty s garantovanou technickou úrokovou mírou, jak vyplývá z Doplňkových pojistných podmínek, činí tak v rozporu s ujednáním Pojistné smlouvy, podle kterého Navrhovatel alokuje 100 % pojistného do kapitálové hodnoty tvořené podílovými jednotkami vnitřních fondů.

Navrhovatel tvrdí, že uzavřením Pojistné smlouvy došlo k obcházení zákona, neboť fakticky mělo dojít na jejím základě pouze k investování a nikoliv k pojištění.

Navrhovatel namítá, že odkaz na Přehled poplatků nebyl obsažen ani ve včleňovací klauzuli na listině, kterou Navrhovatel podepsal, tj. na formulářové Pojistné smlouvě, ale byl skryt v textu pojistných podmínek. Navrhovatel považuje za nedostačující, aby byl seznámen s existencí počátečních a správních nákladů a poplatků, ale nikoliv s jejich výší. Navrhovatel odkazuje na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2011, sp. zn. I. ÚS 1845/11, a na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2013, sp. zn. I. ÚS 3512/11, podle kterého v souladu se zásadou poctivosti spotřebitel nemůže očekávat, že ve všeobecných podmínkách budou skryta ujednání, která pro něj budou nevýhodná a o kterých lze předpokládat, že pozornosti spotřebitele spíše uniknou.

Navrhovatel tvrdí, že v Pojistné smlouvě není platně sjednán způsob, jakým se Navrhovatel podílí na výnosech pojistitele ve smyslu § 4 odst. 1 písm. g) zákona o pojistné smlouvě. Ujednání o tom, že o přiznání podílů na výnosech a jejich rozsahu rozhodne představenstvo Instituce je podle Navrhovatele nepřiměřeným smluvním ustanovením, protože plnění Instituce závisí výlučně na její vůli.

Navrhovatel odkazuje na rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2018, sp. zn. 25 Co 430/2017-190, na základě kterého by měl finanční arbitr dovodit, že Pojistná smlouva byla uzavřena bez předchozího informování Navrhovatele o relevantních údajích týkajících se nákladové struktury, což způsobuje její neplatnost pro rozpor se zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovatel dovozuje, že mezi písemně vyjádřeným obsahem Pojistné smlouvy a vůlí Instituce je zásadní rozpor, když si Instituce a Navrhovatel v Pojistné smlouvě dohodli, že 100 % pojistného bude alokováno do kapitálové hodnoty negarantované, což neumožňovalo účtování počátečních a správních nákladů a rizikového pojistného, což však Instituce od počátku pojištění činila. Navrhovatel s ohledem na toto faktické jednání Instituce dovozuje, že Instituce neuzavřela Pojistnou smlouvu s vážnou vůlí způsobit právní účinky Pojistnou smlouvou předvídané, což způsobuje neplatnost Pojistné smlouvy ve smyslu § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku.

Navrhovatel argumentuje, že se Instituce na jeho úkor obohatila úmyslně, protože existuje rozpor obsahu Pojistné smlouvy s vůlí Instituce, Instituce podle tvrzení Navrhovatele vědomě nesjednala výši nákladů, poplatků a rizikového pojistného v Pojistné smlouvě. Navrhovatel tvrdí, že Instituce nejpozději od zveřejnění úředního sdělení České národní banky k některým informačním povinnostem ze dne 2. 5. 2012 v částce 6/2012, publikovaném dne 14. 5. 2012 věděla, že Pojistnou smlouvu uzavřela s Navrhovatelem v rozporu se zákonem, když neposkytla informace o struktuře pojistného a o veškerých nákladech spojených se vznikem a správou pojištění, svým jednáním tak projevila vůli, že je s přijímáním bezdůvodného obohacení srozuměna.

Navrhovatel namítá, že námitka promlčení, kterou vznesla Instituce, je v rozporu s dobrými mravy. Finanční arbitr podle Navrhovatele při posouzení vznesené námítky promlčení musí zohlednit okolnosti, za nichž se formovaly vztahy mezi účastníky, a v této souvislosti odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1003/2014. Finanční arbitr musí podle tvrzení Navrhovatele přihlídnout zejména k důvodům neplatnosti Pojistné smlouvy, které leží výlučně na straně Instituce, a okolnostem, za nichž byla Pojistná

smlouva uzavřena, jako je nevyváženost smluvních stran a časová asymetrie mezi plněním Navrhovatele a Instituce. Dále musí finanční arbitr zohlednit hledisko spravedlnosti, kdy se Instituce svou námitkou promlčení snaží profitovat právě z časové asymetrie vzájemných plnění, zatímco Navrhovatel, který dlouhodobě poskytoval plnění z Pojistné smlouvy a upozornil na její neplatnost, byl za své jednání v podstatě potrestán, protože neplatnost neodhalil před uplynutím promlčecí doby. Podle Navrhovatele Instituce vznáší námitku promlčení vůči plnění, které jí v případě platnosti Pojistné smlouvy nemělo připadnout, protože Navrhovatel alokoval celé pojistné do kapitálové hodnoty negarantované tvořené podílovými jednotkami vnitřních fondů, a proto připuštěním námitky promlčení Instituce získá více, než by získala v případě platnosti Pojistné smlouvy. Finanční arbitr musí vzít v úvahu rovněž zásadu poctivosti a skutečnost, že promlčecí doba pro vydání nároku Navrhovatele uběhla v době, kdy se cítil být plně vázán Pojistnou smlouvou. Dále je nutné zohlednit rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. 28 Cdo 329/2010, podle kterého námitku promlčení může vznést účinně pouze osoba, která se dovolává právní jistoty v dobré víře. Navrhovatel tvrdí, že Instituce námitku promlčení v dobré víře nevznáší, když o důvodech neplatnosti musela vědět. Navrhovatel odkazuje na marketingovou kampaň Instituce „takové lepší spoření“, v které Instituce podle tvrzení Navrhovatele prezentovala produkt investičního životního pojištění jako spoření.

Navrhovatel tvrdí, že se o skutečnosti, že se Instituce na jeho úkor obohatila, dozvěděl až na základě konzultace s právním zástupcem dne 31. 5. 2017.

Navrhovatel vznáší námitku promlčení vůči případným nárokům Instituce na vydání plnění z neplatné Pojistné smlouvy.

Z výše uvedených důvodů Navrhovatel požaduje, aby finanční arbitr určil ve výroku nálezu, že Pojistná smlouva je neplatná, a rozhodl o tom, že Instituce je povinna zaplatit Navrhovateli částku ve výši zaplaceného pojistného po odečtení částky 48.346 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p.a. z částky 54.554 Kč ode dne marného uplynutí lhůty podle výzvy Instituci ze dne 18. 7. 2017 do zaplacení (viz přípis Navrhovatele ze dne 31. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1161/2017 - 20). Právní zájem na určení neplatnosti ve výroku nálezu Navrhovatel odůvodňuje mimo jiné tím, že pojištění stále trvá.

3 Tvrzení Instituce

Instituce odmítá nárok Navrhovatele, který vznesl v řízení před finančním arbitrem, jako neoprávněný.

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Pojistnou smlouvu prostřednictvím Pojišťovacího zprostředkovatele. Instituce tvrdí, že Navrhovatel před podpisem Pojistné smlouvy obdržel formulář Pojistné smlouvy, Všeobecné pojistné podmínky a Doplňkové pojistné podmínky a byl seznámen s modelací průběhu pojištění. Podpisem Pojistné smlouvy Navrhovatel potvrdil, že se s pojistnými podmínkami seznámil.

Instituce tvrdí, že Navrhovateli nic nebránilo v tom, aby si před podpisem Pojistné smlouvy vyžádal delší časový prostor pro prostudování Pojistné smlouvy a pojistných podmínek nebo aby se dotázal Pojišťovacího zprostředkovatele na body, kterým nerozumí. Navrhovatel měl možnost vypovědět Pojistnou smlouvu do dvou měsíců od jejího uzavření či dovolat se relativní neplatnosti Pojistné smlouvy. Snaha Navrhovatele vyvázat se ze smluvního vztahu s argumentem, že přesně nepochopil, k čemu se zavázal, je tak v rozporu s principem poctivosti v právním styku.

Instituce argumentuje, že na Navrhovatele je třeba pohlížet jako na tzv. průměrného spotřebitele, který je v rozumné míře pozorný a opatrný, přičemž ochrana spotřebitele má své meze a v žádném případě ji nelze pojímat jako obranu jeho lehkomyšlnosti a neodpovědnosti. Instituce dovozuje, že Navrhovatel jako spotřebitel není zbaven povinnosti jednat objektivně obezřetně a s průměrným rozumem vyhodnotit uzavření smlouvy. Instituce argumentuje, že Navrhovatel měl možnost klást Pojišťovacímu zprostředkovateli dotazy a tím

předejít případným nedorozuměním. Případný omyl Navrhovatele při uzavření Pojistné smlouvy není podle Instituce omluvitelný.

K námitkám Navrhovatele o neurčitosti pojmů „pojistné“ a „běžné pojistné“ Instituce odkazuje, že tyto termíny jsou definovány zákonem o pojistné smlouvě a v uvedeném smyslu je Instituce používá v pojistných podmínkách. Rizikové pojistné je úplatou za pojištění rizika smrti nebo jiného rizika pojištěného pojištěním sjednaným pojistnou smlouvou. Instituce tvrdí, že ke snižování kapitálové hodnoty o rizikové pojistné za základní pojištění, počáteční a správní náklady a poplatky dochází k 1. dni každého zúčtovacího období, kdežto ke zvýšení kapitálové hodnoty o zaplacené pojistné dochází kdykoli v průběhu zúčtovacího období v závislosti na okamžiku připsání platby pojistného na účet.

Instituce rozporuje námitku Navrhovatele, že Pojistná smlouva neobsahuje dostatečnou specifikaci způsobu určení rozsahu pojistného plnění. Instituce argumentuje, že závazky spojené s uzavřeným životním pojištěním nejsou rozúčtovány mezi jednotlivé kapitálové hodnoty, ale jsou hrazeny pouze z kapitálové hodnoty s garantovanou úrokovou mírou. Do kapitálové hodnoty garantované je umístěna taková část běžného pojistného, která pokryje závazky s uzavřenou pojistnou smlouvou životního pojištění a dále pak taková část pojistného, kterou do této kapitálové hodnoty alokoval sám pojistník. Instituce tvrdí, že si s Navrhovatelem nesjednala, že se Navrhovatel bude podílet na výnosech pojistitele, a protože zákon o pojistné smlouvě vyžaduje uvedení takového ujednání, jen když bylo podílení se na výnosech dohodnuto, Pojistná smlouva logicky takové ujednání neobsahuje.

Instituce tvrdí, že netajila ani netají žádný důležitý údaj o pojistných smlouvách. O samotné existenci nákladů byl Navrhovatel informován v pojistných podmínkách.

Instituce odmítá tvrzení Navrhovatele o tom, že v souvislosti s Pojistnou smlouvou nepřebírá pojistné riziko. Instituce odmítá, že by uzavřená Pojistná smlouva byla v rozporu se zákonem o pojistné smlouvě, nebo že by došlo k překročení jejího podnikatelského oprávnění. Instituce dodává, že i kdyby na její straně došlo k překročení podnikatelského, tedy licenčního oprávnění, tato skutečnost by sama o sobě nemohla být důvodem neplatnosti Pojistné smlouvy.

Instituce namítá, že v případě, že by byla nucena vydat Navrhovateli veškeré dosud uhrazené pojistné v rámci Pojistné smlouvy, pak by došlo k bezprecedentnímu zvýhodnění Navrhovatele, neboť Instituce mu nejen poskytla pojistné krytí, ale zároveň také dlouhodobě spravovala finance v investiční složce.

Instituce vznáší námitku promlčení práva dovolat se relativní neplatnosti Pojistné smlouvy ve smyslu § 49a starého občanského zákoníku, když promlčecí doba začala běžet den následující po uzavření Pojistné smlouvy, a práva na vydání bezdůvodného obohacení pro případ celkové či částečné neplatnosti Pojistné smlouvy. Instituce tvrdí, že Navrhovatel se o své tvrzené újmě dozvěděl prostřednictvím výročních dopisů.

4 Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel sdělil, že je připraven dojít ke smírnému řešení za předpokladu, že mu Instituce uhradí veškeré jím uhrazené pojistné a náklady na právní zastoupení ve výši 3 úkonů právní služby. Instituce nepovažovala smírné řešení sporu za možné.

Smírného řešení se nepodařilo finančnímu arbitrovi dosáhnout.

5 Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními

předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je posouzení platnosti Pojistné smlouvy a s tím související nárok na vydání bezdůvodného obohacení spolu se zákonným úrokem z prodlení.

5.1 Skutková zjištění

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů zjistil, že

- a) Navrhovatel s Institucí uzavřeli dne 30. 9. 2010 Pojistnou smlouvu, s počátkem pojištění ode dne 1. 11. 2010, s pojistnou dobou 32 let, s měsíčním běžným pojistným ve výši 1.100 Kč, sjednanou garantovou částkou pro případ smrti ve výši 10.000 Kč, s umístěním 70 % běžného pojistného do portfolia nových ekonomik, 30 % běžného i mimořádného pojistného do fondu vyvážené portfolio, 70 % mimořádného pojistného do fondu konzervativní portfolio (*zjištěno z textu Pojistné smlouvy*);
- b) s účinností od 1. 4. 2011 došlo ke snížení běžného pojistného na 500 Kč, s účinností od 1. 6. 2011 došlo k navýšení běžného pojistného na 1.100 Kč a s účinností od 1. 3. 2015 k navýšení na 1.900 Kč (*zjištěno z dodatku k Pojistné smlouvě ze dne 25. 3. 2011, dodatku k Pojistné smlouvě ze dne 2. 5. 2011, z dodatku k Pojistné smlouvě ze dne 24. 2. 2015, předložených Institucí dne 22. 3. 2018*);
- c) Instituce vyplatila Navrhovateli na základě jeho žádosti mimořádný výběr z kapitálové hodnoty pojištění dne 16. 12. 2014 ve výši 44.717 Kč (*zjištěno z „Potvrzení mimořádného výběru“ ze dne 12. 12. 2014 a z výpisu plateb pojistného, předložených Institucí dne 22. 3. 2018*);
- d) poslední platbu pojistného Navrhovatel uhradil dne 10. 10. 2018 ve výši 1.900 Kč, k datu poslední platby pojistného uhradil Navrhovatel na základě Pojistné smlouvy na pojistném celkem částku 142.600 Kč, z toho částku 79.600 Kč uhradil zaměstnavatel Navrhovatele (*zjištěno z výpisu plateb pojistného předloženého Navrhovatelem dne 2. 11. 2018, Navrhovatel ani Instituce žádné další platby pojistného netvrdili ani nedoložili*);
- e) pojištění založené Pojistnou smlouvou trvá (*Navrhovatel ani Instituce nesdělili finančnímu arbitrovi do data vydání nálezu, že by pojištění sjednané Pojistnou smlouvou zaniklo*).

5.2 Rozhodná právní úprava

Navrhovatel a Instituce uzavřeli Pojistnou smlouvu za účinnosti zákona o pojistné smlouvě a starého občanského zákoníku. Podle § 1 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě platí, že „[n]ejsou-li některá práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění upravena tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem, řídí se občanským zákoníkem.“

Podle § 3028 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014 a nahradil zákon o pojistné smlouvě i starý občanský zákoník, se tímto zákonem (myšleno novým občanským zákoníkem) „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“, přičemž podle odstavce 3 téhož ustanovení se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí činnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy, tedy zákonem o pojistné smlouvě a starým občanským zákoníkem.

Na pojistnou smlouvu obecně, a tedy i na Pojistnou smlouvu, je současně nutno nahlížet jako na tzv. absolutní neobchod (absolutní občanskoprávní vztah) a rovněž jako na smlouvu spotřebitelskou, jelikož naplňuje znaky uvedené v ustanovení § 52 starého občanského zákoníku, kdy na jedné straně Pojistné smlouvy stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění Pojistné smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která při uzavírání a plnění Pojistné smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Finanční arbitr při rozhodování sporu musí na Navrhovatele pohlížet minimálně jako na tzv. průměrného spotřebitele, definice průměrného spotřebitele je explicitně obsažena například v bodu 18 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. 5. 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004. Průměrným spotřebitelem se rozumí spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory. Shodné pojetí převzal i Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006, nebo v rozhodnutí ze dne 30. 10. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1057/2009.

Praktickým projevem spotřebitelské ochrany je pak zejména zákaz tzv. zneužívajících klauzulí, ujednání, která ve smyslu § 56 starého občanského zákoníku zakládají v rozporu s požadavkem dobré víry a k újmě spotřebitele, značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran. Kritérium posuzování nerovnováhy v právech a povinnostech stran, resp. vážnost jeho aplikace, je pak umocněno tím, že se jedná o adhezní smlouvu, tedy o smlouvu spadající do kategorie smluv, kterou typizuje skutečnost, že obsah práv a povinností právního vztahu není dán vyjednáváním stran, ale záměrem, vůlí smluvní strany v postavení dodavatele.

5.3 Rozhodná smluvní úprava

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů nezjistil, že by Navrhovatel neměl před podpisem Pojistné smlouvy k dispozici všechny potřebné dokumenty a nemohl si je tedy řádně prostudovat, případně že by nemohl podpis Pojistné smlouvy odložit o dobu k jejich prostudování potřebnou. Naopak, i sám Navrhovatel potvrdil, že při uzavření Pojistné smlouvy Všeobecné pojistné podmínky a Doplňkové pojistné podmínky obdržel a s jejich obsahem se seznámil.

Právní vztah založený Pojistnou smlouvou se tedy řídí Pojistnou smlouvou, Všeobecnými pojistnými podmínkami a Doplňkovými pojistnými podmínkami.

5.4 Posouzení platnosti Pojistné smlouvy

Finanční arbitr posuzoval, zda smluvní ujednání Doplňkových pojistných podmínek o strhávání nákladů, rizikového pojistného a o podstatných náležitostech pojistné smlouvy jsou určitá ve smyslu § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku, podle kterého: „[p]rávní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný.“

Podle § 7 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě musí mít pojistná smlouva písemnou formu, s výjimkou případů, kdy zakládá pojištění s pojistnou dobou kratší než 1 rok (krátkodobé pojištění). Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 32 Odo 1242/2005, že „*[j]de-li o právní úkon, pro který je stanovena pod sankcí neplatnosti písemná forma, musí určitost obsahu projevu vůle vyplývat z textu listiny, na níž je tento projev vůle zaznamenán.*“

Všechna ujednání Pojistné smlouvy tedy musí být písemná a zaznamenána určitě a srozumitelně. Určitost je chápána jako kvalita obsahu právního úkonu (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1122/2010: „*Určitost představuje kvalitu obsahu právního úkonu; právní úkon je neurčitý, jestliže se jednajícím nezdařilo jednoznačným způsobem stanovit obsah vůle, přičemž neurčitost tohoto obsahu nelze odstranit a překlénout ani za použití výkladových pravidel.*“).

Právní úkon není neurčitý, lze-li jeho obsah vyložit výkladem, viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 573/2005: „*Závěr o neurčitosti právního úkonu předpokládá, že ani jeho výkladem nelze dospět k nepochybnému poznání, co chtěl účastník projevít.*“

5.4.1. Ujednání o počátečních a správních nákladech

Finanční arbitr z Tabulky měsíčního rizikového pojistného a nákladů za dobu trvání pojištění předložené Institucí dne 22. 3. 2018 zjistil, že Instituce odečítala měsíčně (do 6. 3. 2018, tedy do data vyhotovení Tabulky měsíčního rizikového pojistného a nákladů za dobu trvání pojištění) z kapitálové hodnoty pojištění správní náklady v rozmezí 45,45 Kč až 171,44 Kč (celková výše správních nákladů do data vyhotovení Tabulky činí 11.406,68 Kč) a počáteční náklady v rozmezí 52,07 Kč až 119,35 Kč (výše počátečních nákladů k datu počátku pojištění činila 14.112,20 Kč).

Podle čl. 1 bodu 3.1 Doplňkových pojistných podmínek platí, že „*3.1. Pojistitel je oprávněn od data počátku pojištění první den každého zúčtovacího období snižovat kapitálovou hodnotu pojištění o počáteční a správní náklady stanovené podle pojistně technických zásad pojistitele.*“

Z Doplňkových pojistných podmínek není ani výkladem seznatelná reálná výše ani způsob, který by vedl ke stanovení poměrné výše nákladů k placenému běžnému měsíčnímu pojistnému, které Instituce Navrhovateli strhává. Doplňkové pojistné podmínky nejsou doplněny žádným dalším ujednáním, které by upřesňovalo výši počátečních a správních nákladů.

Z Doplňkových pojistných podmínek vyplývá, že Instituce uplatňuje na vrub Navrhovatele jisté náklady, ty však nelze v rámci smluvního textu v žádné podobě identifikovat, resp. individualizovat, a nelze tudíž ani určit výši těchto počátečních nákladů a jiných nákladů a to ani přibližně, což potenciálně vede k absurdnímu důsledku stržení, např. každého celého běžného pojistného.

Je pak právně irelevantní vzhledem k posuzování platnosti strhávání počátečních a správních nákladů, že se Navrhovatel a Instituce Pojistnou smlouvou po určitou dobu řídili. Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 27. 10. 1999, sp. zn. 22 Cdo 910/98, že „*[p]latné právo neumožňuje zpětné zhojení vad právních úkonů absolutně neplatných (konvalidaci).*“

Přístup a závěry finančního arbitra jsou též v souladu se závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. 32 Cdo 661/2008, kde v tomto sporu podle článku X, bod 2.6 leasingové smlouvy v případě úplného zničení nebo odcizení předmětu leasingu náležely žalobkyni (leasingové společnosti) mj. „*odúročené finanční služby*“. Smlouva samotná, ani obchodní podmínky však nestanovily, jakým způsobem má být odúročení finanční služby provedeno, pojem finanční služby nedefinují, tento pojem není uveden ani ve smluvním kalendáři. Soud prvního stupně proto došel k závěru, že ujednání obsažené

v článku X, bod 2.6 obchodních podmínek, které jsou nedílnou součástí smlouvy mezi účastníky uzavřené (podle jejíhož obsahu vztahy mezi účastníky posuzoval), je absolutně neplatné podle § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku. Nejvyšší soud tento názor potvrdil, když „[s] ohledem na skutková zjištění soudy učiněná vztahující se k obsahu smlouvy a obchodních podmínek i splátkového kalendáře jako jejích součástí považuje dovolací soud za správný závěr o neurčitosti pojmu "odúročená finanční služba" a s tím související závěr o neplatnosti příslušné části článku X. bod 2.6. smlouvy podle § 37 odst. 1 obč. zák.“

Ujednání o strhávání počátečních a správních nákladů v čl. 1 bodu 3.1 Doplňkových pojistných podmínek je s ohledem na výše uvedené neurčité a podle § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku neplatné.

5.4.2. Ujednání o rizikovém pojistném

Čl. 1 bod 1.6 a 1.7 Doplňkových pojistných podmínek upravuje rizikové pojistné takto: „1.6. Pojistitel je oprávněn od data počátku pojištění první den každého zúčtovacího období snižovat kapitálovou hodnotu pojištění o rizikové pojistné za základní pojištění. 1.7. Rizikové pojistné za základní pojištění stanoví pojistitel podle pojistně technických zásad pojistitele, především s ohledem na pohlaví a věk pojištěného, pojistnou částku platnou pro aktuální zúčtovací období a na zdravotní stav pojištěného k datu sjednání pojištění nebo k datu poslední změny pojistné částky nebo pojistného.“

Finanční arbitr z Tabulky měsíčního rizikového pojistného a nákladů za dobu trvání pojištění předložené Institucí dne 22. 3. 2018 zjistil, že Instituce (do dne do 6. 3. 2018, tedy do data vyhotovení Tabulky měsíčního rizikového pojistného a nákladů za dobu trvání pojištění) odečítala měsíčně z kapitálové hodnoty pojištění rizikové pojistné za pojištění rizika smrti částku v rozmezí 1,07 Kč až 1,84 Kč.

V Pojistné smlouvě ani v Doplňkových pojistných podmínkách nebo jiných smluvních dokumentech, které tvoří součást Pojistné smlouvy, přitom není sjednána výše rizikového pojistného, které si Instituce strhává na pojištění smrti (tj. výše, v jaké Instituce rizikové pojistné strhávala, nemá jakoukoliv oporu ve sjednané Pojistné smlouvě).

Ujednání čl. 1 bodu 1.6 a 1.7 Doplňkových pojistných podmínek jsou neplatná z důvodu neurčitosti ve smyslu § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku a finanční arbitr odkazuje na důvody, kvůli kterým shledal neplatnost ujednání o počátečních a správních nákladech.

5.4.3. Podstatné náležitosti Pojistné smlouvy

Podle § 2 zákona o pojistné smlouvě platí, že „[p]ojistná smlouva je smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné.“

Podstatnou náležitostí pojistné smlouvy je tedy jednak závazek pojistitele „v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění“ a proti tomu závazek pojistníka platit pojistné.

Další náležitosti pojistné smlouvy upravuje § 4 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě: „Pojistná smlouva obsahuje vždy a) určení pojistitele a pojistníka, b) určení oprávněné osoby, c) určení, zda se jedná o pojištění škodové nebo obnosové, d) vymezení pojistného nebezpečí a pojistné události, e) výši pojistného, jeho splatnost a údaj o tom, zda se jedná o pojistné běžné nebo jednorázové, f) vymezení pojistné doby a doby, na kterou byla pojistná smlouva uzavřena, g) v případě pojištění osob, bylo-li dohodnuto, že se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele, způsob, jakým se oprávněná osoba na těchto výnosech bude podílet.“

Navrhovatel napadá určitost sjednaného rozsahu pojistného plnění, převzetí pojistného rizika Institucí, určitost pojistného a vymezené způsobu podílení se na výnosech pojistitele.

Úpravu pojistného plnění si v Pojistné smlouvě sjednali Navrhovatel a Instituce v čl. 2 bod 1 „Rozsah nároků“ Doplnkových pojistných podmínek následovně:

„1.1. Dožije-li se pojištěný dne uvedeného v pojistné smlouvě jako konec pojištění, pojistitel vyplatí pojištěnému sjednanou pojistnou částku pro případ dožití, byla-li sjednána při uzavření pojistné smlouvy a kapitálovou hodnotu pojištění ve výši stanovené k datu konce pojištění. Požádá-li o to pojištěný, pojistitel dohodne s pojištěným namísto jednorázového plnění výplatu doživotního nebo časově omezeného důchodu. Splátka důchodu nesmí činit méně než minimální výše uvedená v Přehledu poplatků.

1.2. Dojde-li v době trvání pojištění ke smrti pojištěného, nikoli následkem sebevraždy do dvou let trvání pojištění, pojistitel vyplatí oprávněné osobě sjednanou pojistnou částku pro případ smrti a kapitálovou hodnotu pojištění ve výši stanovené k datu oznámení pojistné události pojistiteli.

1.3. Zemře-li pojištěný v prvních dvou letech trvání pojištění následkem sebevraždy, zanikají bez práva na plnění všechna sjednaná pojištění. V takovém případě pojistitel vyplatí oprávněné osobě kapitálovou hodnotu pojištění ve výši stanovené k datu oznámení úmrtí pojistiteli. Není-li pojištěný zároveň pojistníkem, bude kapitálová hodnota pojištění vyplacena pojistníkovi.

1.4. Zemře-li pojištěný ve třetím nebo dalším roce trvání pojištění následkem sebevraždy a neuplynuly-li alespoň dva roky od posledního zvýšení pojistné částky, k němuž došlo z jiného důvodu než v důsledku indexace pojištění, vyplatí pojistitel oprávněné osobě součet nejnižší pojistné částky platné v průběhu dvou let před datem úmrtí pojištěného a kapitálové hodnoty pojištění ve výši stanovené k datu oznámení pojistné události pojistiteli.

1.5. V případě, že smrt pojištěného není pojistnou událostí, vyplatí pojistitel oprávněné osobě část kapitálové hodnoty stanovenou podle pojistně technických zásad pojistitele k datu, kdy se o smrti dozvěděl. Není-li pojištěný zároveň pojistníkem, bude tato částka vyplacena pojistníkovi.“

V Pojistné smlouvě si Navrhovatel sjednal pojistnou částku pro případ smrti ve výši 10.000 Kč, rozsah pojistného plnění doplňuje čl. 2 bod 1 Doplnkových pojistných podmínek tak, že v případě dožití Navrhovatel obdrží kapitálovou hodnotu pojištění a v případě smrti obdrží oprávněná osoba kapitálovou hodnotu pojištění a 10.000 Kč. Pojistné plnění je tedy přímo vázáno na kapitálovou hodnotu pojištění.

Kapitálovou hodnotu definuje bod 2.5. Doplnkových pojistných podmínek takto: *„Kapitálovou hodnotou se rozumí aktuální hodnota pojištění a člení se na kapitálovou hodnotu s garantovanou technickou úrokovou mírou a kapitálovou hodnotu negarantovanou. Kapitálová hodnota se snižuje k 1. dni každého účtovacího období o rizikové pojistné za základní pojištění, počáteční a správní náklady a poplatky. Kapitálová hodnota se zvyšuje o zaplacené pojistné. Kapitálová hodnota se může měnit s ohledem na vývoj cen podílových jednotek jednotlivých vnitřních fondů. Dále se kapitálová hodnota může snižovat o mimořádné výběry.“*

Pojem *„kapitálová hodnota pojištění“* je sám o sobě určitý bez ohledu na to, zda Instituce snižovala bez platného právního důvodu kapitálovou hodnotu pojištění. Pojistná smlouva je smlouvou o investičním životním pojištění, pro které je typické, že část pojistného je investována do fondů, a pojistitel jakkoliv negarantuje výnos fondu, který může být i záporný, tudíž výši pojistného plnění při dožití a též při smrti nemůže předem stanovit. Finanční arbitr tedy považuje pojistné plnění za sjednané dostatečně určitě.

K přenosu pojistného rizika, finanční arbitr argumentuje, že Instituce na sebe převzala pojistné riziko výplaty částky 10.000 Kč v případě smrti Navrhovatele. Instituce tak na sebe převzala riziko v části pojištění pro případ smrti. Investiční životní pojištění je kombinovaný produkt pojištění a investice, z logiky tohoto produktu tedy postačí, převzala-li Instituce pojistné riziko pouze v části produktu.

V Pojistné smlouvě je sjednáno „[c]elkové lhůtní pojistné za základní pojištění a za pojištění s ním sjednaná 1.100 Kč“, dále je zaškrtnuta možnost „[p]ojistník je povinen pojistné platit měsíčně.“ Finanční arbitr pojistné považuje za určitě ujednané ve smyslu § 4 odst. 1 písm. e) zákona o pojistné smlouvě.

Způsob, jakým se bude Navrhovatel podílet na výnosech Instituce, tedy proces rozdělení dosaženého výnosu, upravují další ujednání pojistných podmínek. Konkrétně z bodu 2.5. Doplnkových pojistných podmínek vyplývá, že Navrhovatel se na výnosu pojistitele z investování do podílových fondů podílí tak, že případný výnos podílových fondů je Navrhovateli vyplacen v rámci kapitálové hodnoty, jejíž výši stanoví Instituce na základě ceny podílových jednotek v den odkupu.

Finanční arbitr dovozuje, že ujednání § 4 odst. 1 písm. g) zákona o pojistné smlouvě neomezuje výnos pojistitele jen na výnos z technických rezerv, ale hovoří obecně i o výnosu z investičního životního pojištění. Obecně je výnosem z investičního životního pojištění kladný rozdíl toho, že podílová jednotka je pojistitelem prodána za vyšší částku, než za jakou byla nakoupena.

Podle § 3 písm. p) zákona o pojistné smlouvě platí, že „[p]ro účely tohoto zákona se rozumí pojistným úplatá za soukromé pojištění“, tj. pojistné je majetkem pojišťovny a nikoliv majetkem pojistníka, který má (nebo jeho obmyšlená osoba) po pojišťovně jen pohledávku na mimořádný výběr / odkupné / pojistné plnění. Pokud tedy pojistitel alokuje pojistné do podílového fondu zvoleného pojistníkem, alokuje do něj svůj vlastní majetek. Pokud podílový fond docílí výnosu, jedná se tak o výnos z majetku pojistitele, tj. výnos pojistitele. Podle ujednání čl. 2.5 Doplnkových pojistných podmínek se tak Navrhovatel stoprocentně podílí na výnosu pojistitele z investování do podílových fondů, resp. i stoprocentně nese případnou ztrátu z investování.

Finanční arbitr tak uzavírá, že neshledal neplatnost některé z podstatných náležitostí Pojistné smlouvy.

5.4.4. Posouzení platnosti Pojistné smlouvy jako celku

Finanční arbitr shledal neplatnost ujednání o počátečních, správních nákladech a rizikovém pojistném.

Podle § 41 starého občanského zákoníku platí, že „[v]ztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.“

K částečné neplatnosti právního úkonu finanční arbitr odkazuje na ustálený přístup Nejvyššího soudu, vyjádřený např. v rozhodnutí ze dne 31. 10. 2013, sp. zn. 33 Cdo 1867/2012: „oddělitelnost části právního úkonu od ostatního jeho obsahu je třeba vždy dovodit výkladem z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo (§ 35 obč. zák.). Neoddělitelnost je tak třeba chápat ve smyslu obsahovém nikoliv reálné neoddělitelnosti; podle zásady favor negotii je pak třeba dávat přednost přístupu, který jinak zachovává ostatní části smlouvy (v projednávaném případě dohodu žalobkyně a žalované o provizi ve výši 5% z kupní ceny od 7.073.820,- Kč do 7.527.269,- Kč a ve výši 6% z kupní ceny 7.527.270,- Kč).“

Při posuzování věci z pohledu oddělitelnosti právního úkonu vyšel finanční arbitr ze zákonné definice pojistné smlouvy uvedené v § 2 zákona o pojistné smlouvě, že „[p]ojistná smlouva je smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné.“

Rozhodný je tedy závazek pojistníka platit pojistné a tomu odpovídá závazek pojistitele vyplatit pojistné plnění.

Vůle Instituce vyplatit pojistné plnění v kapitálové hodnotě snížené o náklady a rizikové pojistné byla zásadní při uzavírání Pojistné smlouvy. Finanční arbitr nezjistil, že by cílem, se kterým uzavřela Instituce Pojistnou smlouvu, nebylo poskytnout sjednaný pojistný produkt a nebylo současně realizovat vlastní ekonomickou činnost, nicméně neplatnost ujednání o nákladech a rizikovém pojistném tento účel narušuje a finanční arbitr z toho dovozuje, že Instituce by bez nákladů a rizikového pojistného Pojistnou smlouvu neuzavřela, protože by poskytovala pojistnou ochranu a správu investice bezúplatně.

Neplatná ujednání o počátečních, správních nákladech a rizikovém pojistném, nejsou proto ve smyslu § 41 starého občanského zákoníku oddělitelná od ostatních ujednání pojistných podmínek a Pojistná smlouva je tudíž neplatná jako celek.

Protože finanční arbitr shledal neplatnost Pojistné smlouvy pro neurčitost nákladové struktury, již dále nezkoumal tvrzené vady předmluvní fáze, když jejich zjištění by již nijak neovlivnilo rozhodnutí. Finanční arbitr dále nezjišťoval ani informace ke kampani „Takové lepší spoření“, když Navrhovatel nijak nekonkretizoval, zda byl v rámci dané kampaně osloven a kým, jaké informace mu byly v rámci této kampaně předány, jaké konkrétní informace by měl finanční arbitr zjišťovat a co by tyto informace měly prokazovat.

5.5 Vydání bezdůvodného obohacení a námitka promlčení

Podle § 451 starého občanského zákoníku platí: „(1) Kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat. (2) Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.“

Podle § 457 starého občanského zákoníku platí, že „[j]e-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal.“

Instituce se v tomto případě na úkor Navrhovatele bezdůvodně obohatila přijatým pojistným z neplatné Pojistné smlouvy a Navrhovatel vyplaceným mimořádným výběrem.

Instituce vznesla v řízení před finančním arbitrem námitku promlčení pro vydání bezdůvodného obohacení pro případ neplatnosti Pojistné smlouvy. Návrh na zahájení řízení podal Navrhovatel k finančnímu arbitrovi dne 13. 11. 2017. Podáním návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem se podle § 8 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 112 starého občanského zákoníku staví promlčecí doba práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení.

Navrhovatel současně vznesl námitku promlčení pro vydání plnění, které mu poskytla Instituce na základě Pojistné smlouvy.

Jak vyplývá z § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, řízení před finančním arbitrem může zahájit, a uplatnit tak účinky zahájení řízení podle § 8 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, pouze Navrhovatel. Jinak řečeno promlčecí doba se zahájením řízení Institucí nestaví. To však nebrání Instituci bránit se do výše nároku uplatněného Navrhovatelem kompenzační námitkou (námitkou započtení) ve vztahu k plněním, která poskytla Navrhovateli na základě Pojistné smlouvy. Finanční arbitr odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 25 Cdo 874/2005, ve kterém soud judikoval, že „[v]ěřitel může uplatnit své právo proti dlužníkovi u soudu nejen podáním žaloby na plnění (§ 79 o. s. ř.), ale v řízení vedeném dlužníkem proti němu i podáním vzájemné žaloby (§ 97 odst. 1 o. s. ř.) a rovněž tzv. kompenzační námitkou, tedy projevem, jímž uplatňuje svou pohledávku k započtení proti pohledávce žalobce (§ 98 o. s. ř.). Od okamžiku, kdy bylo právo takto v řízení uplatněno, promlčecí doba až do skončení řízení neběží; po jeho skončení pak její běh pokračuje“. Instituce námitku započtení v řízení před finančním arbitrem nevznesla.

Subjektivní promlčecí doba práva na vydání plnění z bezdůvodného obohacení je podle § 107 odst. 1 starého občanského zákoníku dvouletá, když platí, že „[p]rávo na vydání plnění

z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil.“

Objektivní promlčecí doba je podle § 107 odst. 2 starého občanského zákoníku tříletá resp. desetiletá při úmyslném bezdůvodném obohacení, když platí, že „[n]ejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo.“

Pokud jde o vzájemný vztah subjektivní a objektivní promlčecí doby, pak odkazuje finanční arbitr na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu, že „[v]e vzájemném vztahu subjektivní a objektivní promlčecí doby se právo promlčí uplynutím jedné z nich i tehdy, běží-li ještě druhá promlčecí doba“ (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3977/2007).

Stran počátku běhu subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení Nejvyšší soud konstantně dovozuje, že „[z] hlediska posouzení počátku běhu dvouleté subjektivní promlčecí doby podle § 107 odst. 1 obč. zák. je tedy rozhodný okamžik, kdy se oprávněný v konkrétním případě skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal. Jinak řečeno, pro začátek běhu subjektivní promlčecí doby k uplatnění práva na vydání bezdůvodného obohacení se vyžaduje skutečná (prokázaná) a nikoli jen předpokládaná vědomost oprávněného. K tomu dochází tehdy, kdy oprávněný zjistí takové skutkové okolnosti, které mu umožní uplatnit jeho právo žalobou u soudu. V případě bezdůvodného obohacení získaného plněním z neplatné smlouvy (§ 457 obč. zák.) je pak rozhodující subjektivní moment, kdy oprávněný zjistí takové okolnosti, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná.“ (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2007, sp. zn. 33 Odo 306/2005).

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel se o bezdůvodném obohacení Instituce, resp. o účtovaných nákladech, dozvěděl z výročního dopisu vyhotoveného k datu 28. 2. 2017 (Instituce jej Navrhovateli zaslala přípisem ze dne 1. 3. 2017), který Navrhovatel v řízení sám předložil. Z uvedeného výročního dopisu se Navrhovatel dozvěděl konkrétní výši stržených nákladů (15.412 Kč), rizikového pojistného (92 Kč), aktuální výši odkupného (8.210 Kč). Finanční arbitr neshledal důvodnou námitku Instituce, že se Navrhovatel o výši bezdůvodného obohacení dozvěděl již dříve z výročních dopisů, když z výročních dopisů až do roku 2016 nevyplývají žádné informace o účtovaných nákladech ani o aktuální výši kapitálové hodnoty pojištění. Finanční arbitr rovněž neshledal důvodnou námitku Navrhovatele stran počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty, jejíž počátek Navrhovatel vázal na poradu s právním zástupcem, když výroční dopis ze dne 28. 2. 2017, z kterého vyplývají údaje o nákladovosti produktu, předložil v řízení sám Navrhovatel.

Protože od března roku 2017, tedy od okamžiku počátku plynutí subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení, neuplynula do zahájení řízení před finančním arbitrem (13. 11. 2017) doba dvou let, použije se pro posouzení promlčení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení objektivní tříletá lhůta, což znamená, že mezní datum rozhodné pro promlčení vydání bezdůvodného obohacení je den 13. 11. 2014, tj. tři roky před podáním návrhu k finančnímu arbitrovi. Objektivní promlčecí doba začala běžet faktickým zaplacením každého pojistného. Pojistné, které Navrhovatel zaplatil před datum 13. 11. 2014 je promlčené.

Pokud by se Instituce měla bezdůvodně obohatit na úkor Navrhovatele úmyslně, počítala by se místo objektivní tříleté promlčecí lhůty promlčecí lhůta desetiletá. Otázku prokazování úmyslu u bezdůvodného obohacení řešil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. 33 Odo 938/2002, ve kterém vyslovil závěr, že „nutno prokázat existenci vědomosti žalovaného o tom, že při uzavírání smlouvy o sdružení a přijetí vkladu od žalobkyně musel žalovaný skutečně vědět nebo být minimálně srozuměn (úmysl nepřímý) s tím, že přijetím finanční částky na svůj účet se bezdůvodně obohacuje. Takové skutkové závěry by přitom musely vyplynout z dokazování provedeného v tomto řízení, neboť Nejvyšší soud ČR je vázán skutkovými zjištěními, která učinil na základě provedeného dokazování

Nejvyšší soud. V průběhu řízení však nebyla prokázána vědomost žalovaného o tom, že může získat bezdůvodné obohacení, a že s tímto následkem svého jednání byl srozuměn. Z dokazování naopak vyplynulo, že po uzavření smlouvy a vložení finančních prostředků žalobkyní na účet žalovaného, vyplatil žalovaný žalobkyni úroky z jejího vkladu. Nelze akceptovat názor dovolatelky, že úmysl bezdůvodně se obohatit lze dovodit již z toho, že činnost žalovaného je podle platné právní úpravy zakázána.“

O úmyslné bezdůvodné obohacení na straně Instituce by tedy šlo v případě, že by věděla nebo byla alespoň srozuměna s tím, že přijímáním běžného pojistného od Navrhovatele se bezdůvodně obohacuje. Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Instituce nebyla přesvědčena o platnosti Pojistné smlouvy, nebo že by Instituce měla úmysl (ať přímý či nepřímý) bezdůvodně se obohatit na úkor Navrhovatele. Finanční arbitr nezjistil, že by Instituce nebyla připravena plnit v případě pojistné události, Instituce současně prováděla změny v Pojistné smlouvě na žádost Navrhovatele (změny rozsahu lhůtního pojistného) a vyplatila mimořádný výběr z kapitálové hodnoty pojištění. Finanční arbitr nemůže pro posouzení promlčení v tomto případě desetiletou promlčecí dobu použít.

K námitce promlčení v rozporu s dobrými mravy Nejvyšší soud judikoval ve svém rozhodnutí ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2593/2011, že „[u]platnění námitky promlčení by se přičilo dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby ničím nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku promlčení byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. O jednání vykazující znaky přímého úmyslu poškodit druhého účastníka by ovšem nebylo možno uvažovat z okolností a důvodů, z nichž je vznik uplatněného nároku dovozován, nýbrž jen z konkrétních okolností, za nichž byla námitka promlčení tohoto nároku uplatněna. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2905/99, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 33 Odo 561/2006)“.

Z předložených podkladů finanční arbitr nezjistil, že by k promlčení uplatněného nároku Navrhovatele došlo vinou Instituce nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor Navrhovatele, natož pak, aby některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečné intenzitě, která by odůvodňovala odepření možnosti uplatnit námitku promlčení.

Jestliže Navrhovatel k rozporu námitky promlčení argumentuje zejména porušením povinností na straně Instituce a poukazuje na skutečnosti, že Instituce vypracovala Pojistnou smlouvu s vadami způsobujícími její neplatnost, jedná se o vylíčení skutkového základu podaného návrhu, nikoli však o popis zvláštních okolností navozujících rozpor námitky promlčení s dobrými mravy.

K argumentaci Navrhovatele, že Instituce sjednala s Navrhovatelem „úmyslně“ neplatnou smlouvu a neinformovala Navrhovatele o poplatcích, odkazuje finanční arbitr na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. 33 Odo 938/2002, které potvrzují, že skutkové závěry o vědomosti Instituce, že přijímá plnění, které jí po právu nenáleží, a bezdůvodně se tak obohacuje na úkor Navrhovatele, by musely vyplývat ze shromážděných podkladů, přičemž ze spisového materiálu tato vědomost Instituce nevyplývá. Navrhovatelem přiložené veřejně dostupné články o netransparentnosti produktů Instituce pak prokazují pouze to, že Navrhovatel se mohl již v roce 2005 dozvědět, že odborná veřejnost pokládá produkty Instituce za poplatkově netransparentní. Finanční arbitr musí dále odmítnout jako nedůvodnou i námitku Navrhovatele, že úmysl Instituce bezdůvodně se obohatit na úkor Navrhovatele lze dovodit v souvislosti s úředním sdělením České národní banky ze dne 2. 5. 2012 publikovaném dne 14. 5. 2012, když vydané úřední sdělení není způsobilé jakkoli prokázat úmysl Instituce bezdůvodně se obohatit na úkor Navrhovatele. Jak již finanční arbitr vysvětlil výše, úmyslné jednání by muselo být

v konkrétním vztahu Navrhovatele s Institucí v řízení prokázáno, nelze jej pouze dovozovat, a to ani na základě úředních sdělení České národní banky.

Nelze přehlédnout, že Navrhovatel je tou stranou, která se dovolává neplatnosti Pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení, nikoli Instituce. Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů nezjistil, že by Instituce vznesla námitku promlčení za jiným účelem, než jako obranu proti uplatněnému nároku.

Protože finanční arbitr posoudil námitku promlčení vznesenou Institucí jako důvodnou, zjišťoval, jakou výši pojistného uhradil Navrhovatel ode dne 13. 11. 2014 (tj. 3 roky před podáním návrhu k finančnímu arbitrovi). Z výpisu zaplaceného pojistného předloženého Navrhovatelem zjistil finanční arbitr, že od 13. 11. 2014 (resp. již od 12. 11. 2014, protože Navrhovatel dne 12. 11. 2014 uhradil pojistné ve výši 500 Kč, konec tříleté promlčecí lhůty připadl na neděli, tudíž se konec lhůty posunuje na pondělí 13. 11. 2014) do 10. 10. 2018 (tj. datum poslední doložené platby) uhradil Navrhovatel pojistné v celkové výši 88.200 Kč (ve výpočtu 2 platby ve výši 600 Kč, 38 plateb ve výši 500 Kč, 35 plateb ve výši 1.400 Kč a 10 plateb ve výši 1.900 Kč).

Finanční arbitr posoudil jako důvodnou i námitku promlčení, kterou vznesl Navrhovatel k mimořádnému výběru, který mu Instituce vyplatila dne 16. 12. 2014 ve výši 44.717 Kč. Finanční arbitr nezjistil, že by Instituce učinila úkon, kterým by zastavila běh promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení z Pojistné smlouvy. Instituci se promlčelo právo na vydání bezdůvodného obohacení v podobě mimořádného výběru, neboť jej Instituce vyplatila dne 16. 12. 2014 a podle § 107 odst. 2 starého občanského zákoníku objektivní tříletá promlčecí doba k tomuto plnění marně uplynula za tři roky od jeho poskytnutí, tj. v prosinci roku 2017 (finanční arbitr nezjistil důvody pro použití dvouleté subjektivní promlčecí doby ani pro použití desetileté objektivní promlčecí doby ve smyslu § 107 starého občanského zákoníku).

Finanční arbitr po zohlednění důvodně vznesených námitek promlčení shledal, že Instituce je povinna vydat Navrhovateli bezdůvodné obohacení z titulu neplatné Pojistné smlouvy ve výši 88.200 Kč, tj. ve výši nepromlčeného pojistného.

5.6 Úrok z prodlení

Podle § 517 odst. 2 starého občanského zákoníku platí, že „*[j]de-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení, není-li podle tohoto zákona povinen platit poplatek z prodlení; výši úroků z prodlení a poplatku z prodlení stanoví prováděcí předpis*“.

Právo požadovat úroky z prodlení vyplývá přímo ze zákona a jediným předpokladem, který pro vznik tohoto práva starý občanský zákoník v § 517 odst. 1 vyžaduje, je, aby byl dlužník s plněním svého dluhu v prodlení, protože platí, že „*[d]lužník, který svůj dluh řádně a včas nesplní, je v prodlení*“).

Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 29. 3. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2895/99, dovedl, že „*[b]ezdůvodné obohacení tedy představuje závazkový právní vztah, z něž pohledávka vzniká tomu, na jehož úkor se jiný bezdůvodně obohatil, a dluh tomu, kdo obohacení získal. Jestliže tento dluh (povinnost vydat bezdůvodné obohacení) nespočívá v povinnosti vydat věc, nýbrž v povinnosti platební, je nepochybné, že jde o dluh peněžitý, s jehož řádným a včasným nesplněním spojuje ustanovení § 517 obč. zák. nepříznivý důsledek vzniku prodlení na straně dlužníka s právem věřitele požadovat vedle plnění i úroky z prodlení.*“

K otázce splatnosti bezdůvodného obohacení zaujímá Nejvyšší soud konstantní stanovisko, že „*bezdůvodné obohacení představuje závazkový právní vztah, z něž pohledávka vzniká tomu, na jehož úkor se jiný bezdůvodně obohatil, a dluh tomu, kdo obohacení získal, přičemž bezdůvodné obohacení patří mezi nároky, u nichž není zákonnou úpravou stanovena splatnost pohledávek vzniklých z tohoto právního titulu, doba plnění je u nich obvykle vázána na výzvu věřitele podle § 563 obč. zák., teprve výzvou k plnění se dluh stává splatným*

a dlužník je povinen splnit dluh prvního dne poté, kdy byl o plnění věřitelem požádán.“ (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 4260/2009).

Navrhovatel se v řízení domáhá úroku z prodlení z částky 54.554 Kč ode dne marného uplynutí lhůty podle výzvy ze dne 18. 7. 2017 do zaplacení.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel vyzval Instituci k vydání bezdůvodného obohacení z Pojistné smlouvy výzvou ze dne 18. 7. 2017 (datum výzvy k vydání bezdůvodného obohacení zjistil finanční arbitr z odpovědi Instituce ze dne 7. 8. 2017), ve které žádal *„vydání bezdůvodného obohacení z důvodu neplatnosti Smlouvy, a to ve výši celkem zaplaceného pojistného za dobu trvání Smlouvy...a dále zaplacení nákladů právního zastoupení ve výši dvou úkonů odpovídajících sporné částce bezdůvodného obohacení...do 15 ti dnů od doručení této výzvy“*. Instituce na uvedenou výzvu Navrhovatele odpověděla přípisem ze dne 7. 8. 2017, ve kterém odmítla nárok Navrhovatele. Jelikož Navrhovatel stanovil ve výzvě k vydání bezdůvodného obohacení 15ti denní lhůtu pro plnění Instituce počínající od doručení výzvy Instituci, a jelikož nemá finanční arbitr prokázané dřívější doručení výzvy než ke dni 7. 8. 2017, kdy Instituce datovala svoji odpověď, dostala se Instituce do prodlení s vydáním bezdůvodného obohacení dne 23. 8. 2017.

Jelikož úroky z prodlení jsou podle § 121 odst. 3 starého občanského zákoníku příslušenstvím pohledávky, mají akcesorickou povahu a sledují tedy osud hlavní pohledávky. Právní vztah z úroků z prodlení je zároveň vedlejším (akcesorickým) závazkovým vztahem, neboť pojmově může vzniknout jen, pokud byl založen hlavní závazkový vztah, od kterého se vztah z úroků odvíjí. V projednaném případě to znamená, že promlčení části nároku má vliv na právo na úroky z prodlení. Judikatura Nejvyššího soudu k této otázce zaujímá stejné stanovisko: *„[p]ovinnost platit úroky a úroky z prodlení nemůže trvat déle, než trvá závazek hlavní. Splněním dluhu (závazku) nebo jeho zánikem z jiného důvodu zaniká (končí) také povinnost platit úroky a úroky z prodlení jako vedlejší (akcesorický) závazkový právní vztah; zůstává tu jen povinnost zaplatit dospělé úroky a úroky z prodlení. Dojde-li k promlčení hlavního závazkového právního vztahu, nemůže se takový právní následek uplynutí času nevztahovat k závazku vedlejšímu (akcesorickému). I když promlčení úroků běží (může běžet) samostatně, je - jak vyplývá z výše uvedeného - nepochybné, že se promlčí, dojde-li k promlčení závazku dlužníka vrátit z důvodu úvěru poskytnuté peněžní prostředky, ledaže by byla jen ohledně nich promlčecí doba stavena nebo přetržena.“* (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2007, sp. zn. 21 Cdo 761/2007).

Povinnost Instituce platit úroky z prodlení se tak vztahuje jen k nepromlčené části bezdůvodného obohacení a současně k bezdůvodnému obohacení, k jehož vydání Navrhovatel Instituci vyzval. Finanční arbitr zjistil, že Navrhovateli svědčí nárok na úrok z prodlení z požadované částky 54.554 Kč.

Výši zákonného úroku z prodlení upravuje s účinností od 1. 1. 2014 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., ze dne 16. října 2013, kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Nařízení o výši úroků z prodlení“). Vztah mezi tímto nařízením a předchozím nařízením vlády č. 142/1994 Sb., ze dne 8. června 1994, kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku a kterým se stanoví minimální výše nákladů spojených s uplatňováním pohledávky, ve znění změnového nařízení č. 180/2013 Sb., ze dne 26. 6. 2013, upravuje § 19 odst. 1 Nařízení o výši úroků z prodlení, které stanoví, že *„[v]ýše úroku z prodlení, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení, se řídí nařízením vlády č. 142/1994 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení.“*

Podle § 2 Nařízení o výši úroků z prodlení platí, že *[v]ýše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů.*

Prvním dnem kalendářního pololetí, ve kterém došlo k prodlení s vydáním bezdůvodného obohacení, byl den 1. 7. 2017, výše repo sazby stanovená Českou národní bankou k uvedenému datu byla 0,05 % p.a. Výše úroků z prodlení je tedy u tohoto bezdůvodného obohacení ročně 8,05 % (0,05 + 8 procentních bodů). Finanční arbitr tedy Navrhovateli přiznává úrok z prodlení ve výši 8,05 % p.a. z částky 54.554 od 23. 8. 2017 do zaplacení.

6 K výrokům nálezu

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a po jejich právním posouzení zjistil, že Pojistná smlouva je absolutně neplatná, protože jsou neplatná ujednání o počátečních, správních nákladech a o rizikovém pojistném, která jsou neoddělitelná od dalších ujednání Pojistné smlouvy. Protože pojištění sjednané Pojistnou smlouvou nebylo dosud ukončeno, sledal finanční arbitr právní zájem Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy.

Finanční arbitr zjistil, že se Instituce z neplatné Pojistné smlouvy bezdůvodně obohatila a po zohlednění v řízení důvodně vznesených námitek promlčení rozhodl o tom, že je Instituce povinna vydat Navrhovateli bezdůvodné obohacení ve výši 88.200 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 54.554 Kč od 23. 8. 2017 do zaplacení.

Podle § 17a zákona o finančním arbitrovi platí, že *„[v] nálezu, jímž arbitr vyhovuje, byť i jen zčásti, návrhu navrhovatele, uloží současně instituci povinnost zaplatit sankci ve výši 10 % z částky, kterou je instituce podle nálezu povinna zaplatit navrhovateli, nejméně však 15 000 Kč. Zaplacení 15 000 Kč uloží i v případech, kdy předmětem sporu není peněžitá částka. Sankce je příjmem státního rozpočtu.“* V tomto případě je Instituce povinna zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč, protože 10 % z částky, kterou finanční arbitr Navrhovateli přiznal, nepřekračuje minimální sazbu sankce podle § 17a zákona o finančním arbitrovi ve výši 15.000 Kč. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku IV. tohoto nálezu.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výrocih tohoto nálezu.

Poučení:

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námítky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námítky se lze vzdát. Včas podané námítky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námítkami, je v právní moci.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce 28egghh
Instituce – datová schránka zástupce 5pcgssn

